

Skrócony spis treści

Wstęp	13
1. Bezpieczeństwo – dyscypliną naukową i kierunkiem studiów	17
2. Definiowanie i uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego (państwa)	31
3. Historyczny kontekst bezpieczeństwa Polski. Doświadczera i wnioski	63
4. Racja stanu, interesy narodowe i cele strategiczne jako podstawowe składniki bezpieczeństwa narodowego (państwa)	105
5. Bezpieczeństwo państwa w systemie stosunków międzynarodowych	131
6. Zagrożenia bezpieczeństwa narodowego Polski	169
7. Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa	203
8. Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa	251
9. Bezpieczeństwo militarne państwa	295
10. Bezpieczeństwo polityczne państwa	345
11. Bezpieczeństwo społeczne	373
12. Bezpieczeństwo informacyjne	391
13. Bezpieczeństwo kulturowe	429
14. Bezpieczeństwo ekologiczne	467
15. Strategia bezpieczeństwa narodowego (państwa)	505
16. System bezpieczeństwa narodowego (państwa)	547
17. Podstawy prawa bezpieczeństwa narodowego	595
Zakończenie	617

Recenzenci
prof. dr hab. Maciej Marzalek
dr hab. Marian Kulickowski

Projekt okładki

Szczegółowy spis treści

Wstęp	13
1. Bezpieczeństwo – dyscypliną naukową i kierunkiem studiów <i>Jacek Pawłowski</i>	17
2. Definiowanie i uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego (państwa) <i>Jacek Pawłowski, Józef Marczak, Krzysztof Gąsiorek</i>	31
Wprowadzenie	31
1. Podstawowe pojęcia, istota i składniki bezpieczeństwa	32
2. Współczesne pojęcie i zakres bezpieczeństwa narodowego	37
3. Uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego	43
4. Podstawowe uwarunkowania geostrategiczne i geograficzne bezpieczeństwa Polski	51
Podsumowanie	58
3. Historyczny kontekst bezpieczeństwa Polski. Doświadczenia i wnioski <i>Tomasz Kośmider</i>	63
Wprowadzenie	63
1. Monarchia pierwszych Piastów	65
2. Rozbicie dzielnicowe	70
3. Corona Regni Poloniae	73
4. Monarchia Jagiellonów	76
5. Rzeczpospolita Obojga Narodów	80
6. Państwo polskie pod rosyjskim protektorem w XVIII wieku	84
7. Próba zreformowania państwa	87
8. Okres zaborów	89
9. Odrodzona Rzeczpospolita	92
10. Polska Ludowa	96
11. Polska po roku 1989	99
Podsumowanie	101

4. Racja stanu, interesy narodowe i cele strategiczne jako podstawowe składniki bezpieczeństwa narodowego (państwa)	
<i>Julian Skrzyp</i>	105
Wprowadzenie	105
1. Racja stanu	106
2. Interesy narodowe – interesy państwa	111
3. Cele strategiczne a uwarunkowania bezpieczeństwa Polski	120
Podsumowanie	128
5. Bezpieczeństwo państwa w systemie stosunków międzynarodowych	
<i>Jarosław Gryz</i>	131
Wprowadzenie	131
1. Podstawy udziału państwa w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego	133
2. Postać systemu bezpieczeństwa międzynarodowego	139
3. Interakcje między państwami w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego	150
4. Formuła współczesnych struktur bezpieczeństwa międzynarodowego	159
Podsumowanie	166
6. Zagrożenia bezpieczeństwa narodowego Polski	
<i>Wojciech Sójka</i>	169
Wprowadzenie	169
1. Pojęcie i istota zagrożenia jako kategorii teoretycznej	170
2. Klasyfikacja współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa narodowego	180
3. Charakter zagrożeń militarnych	191
4. Charakter zagrożeń niemilitarnych	194
Podsumowanie	198
7. Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa	
<i>Zbigniew Skwarek</i>	203
Wprowadzenie	203
1. Bezpieczeństwo wewnętrzne w ujęciu teoretycznym	204
2. Determinanty bezpieczeństwa wewnętrznego	212
3. Zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego	217
3.1. Zagrożenia polityczne	219
3.2. Zagrożenia ekonomiczne	220
3.3. Zagrożenia społeczne	221
3.4. Zagrożenia zdrowotne	222

3.5. Zagrożenia demograficzne	223
3.6. Zagrożenia ekologiczne	224
3.7. Zagrożenia informacyjne	225
3.8. Zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego	226
3.9. Zagrożenia komunikacyjne	227
3.10. Inne zagrożenia (w tym terrorystyczne)	228
4. Wybrane podmioty bezpieczeństwa wewnętrznego państwa	229
Podsumowanie	247
8. Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa	
<i>Zenon Stachowiak, Sylwester Tomasz Kurek</i>	251
Wprowadzenie	251
1. Postrzeganie bezpieczeństwa ekonomicznego w polskiej i zagranicznej literaturze przedmiotu	252
2. Podstawowe problemy definiowania bezpieczeństwa ekonomicznego	259
3. Bezpieczeństwo ekonomiczne w świetle fundamentów teorii ekonomii	264
4. Więzy spójne kategorii bezpieczeństwa ekonomiczne	270
4.1. Racja stanu państwa w sferze gospodarczej	270
4.2. Bezpieczeństwo ekonomiczne jako rodzaj bezpieczeństwa państwa	273
4.3. Podstawy percepcji kategorii bezpieczeństwa ekonomicznego	275
4.4. Bezpieczeństwo ekonomiczne jako specyficzna potrzeba i dobro publiczne	278
5. Wskaźniki oceny bezpieczeństwa ekonomicznego	283
Podsumowanie	291
9. Bezpieczeństwo militarne państwa	
<i>Ryszard Szpyra</i>	295
Wprowadzenie	295
1. Postrzeganie bezpieczeństwa militarnego na świecie	296
2. Krajowe postrzeganie bezpieczeństwa militarnego	302
3. Model bezpieczeństwa militarnego i systemu działania potrzebnego do utrzymywania pożądanego poziomu tego bezpieczeństwa	306
4. Kierowanie bezpieczeństwem militarnym	312
5. Uzyskiwanie świadomości sytuacyjnej bezpieczeństwa militarnego – informacyjny moduł modelu	317

6. Przeciwdziałanie zagrożeniom militarnym – operacyjny model	323
6.1. Aktywność militarna w ramach walki	325
6.2. Odstraszanie	327
6.3. Działania ukierunkowane na neutralizowanie ataków militarnych	331
7. Uodparnianie infrastruktury państwa na ataki militarne	339
10. Bezpieczeństwo polityczne państwa	
<i>Sławomir Zalewski</i>	345
Wprowadzenie	345
1. Ustalenia terminologiczne	347
2. Uwarunkowania bezpieczeństwa politycznego	354
3. Zagrożenia bezpieczeństwa politycznego	360
Podsumowanie	370
11. Bezpieczeństwo społeczne	
<i>Krzysztof Loranty</i>	373
Wprowadzenie	373
1. Istota bezpieczeństwa społecznego	374
2. Jednostka jako podmiot bezpieczeństwa społecznego	376
3. Wspólnota państwowa jako podmiot bezpieczeństwa społecznego	381
4. Wyzwania dla bezpieczeństwa społecznego wspólnoty państwowej i obywateli	385
Podsumowanie	389
12. Bezpieczeństwo informacyjne	
<i>Roman Kwečka</i>	391
Wprowadzenie	391
1. Informacja w przestrzeni bezpieczeństwa informacyjnego państwa	394
2. Procesy informacyjne w przestrzeni bezpieczeństwa podmiotu	402
3. Bezpieczeństwo informacyjne podmiotu	406
4. Paradigmat informacji i bezpieczeństwa informacyjnego	412
5. Wojna informacyjna – wojną przyszłości	420
Podsumowanie	427

13. Bezpieczeństwo kulturowe	
<i>Jan Czaja</i>	429
Wprowadzenie	429
1. Geneza, pojęcie i istota bezpieczeństwa kulturowego	430
2. Bezpieczeństwo kulturowe w obszarze kultury duchowej	437
3. Bezpieczeństwo w obszarze kultury materialnej	445
4. Źródła i rodzaje zagrożeń dla kultury w Polsce	452
5. System bezpieczeństwa kulturowego RP	458
Podsumowanie	463
14. Bezpieczeństwo ekologiczne	
<i>Zdzisław Maślak</i>	467
Wprowadzenie	467
1. Istota i definiowanie bezpieczeństwa ekologicznego	469
2. Geneza myślenia proekologicznego	474
3. Zagrożenia bezpieczeństwa ekologicznego	479
3.1. Zagrożenia naturalne	481
3.2. Zagrożenia cywilizacyjne	483
4. Standardy polskie i UE w zakresie bezpieczeństwa ekologicznego	490
5. Bezpieczeństwo ekologiczne RP	496
Podsumowanie	502
15. Strategia bezpieczeństwa narodowego (państwa)	
<i>Stanisław Koziej, Adam Brzozowski</i>	505
Wprowadzenie	505
1. O istocie bezpieczeństwa i strategii	506
2. Strategia bezpieczeństwa	510
3. Podstawowe kategorie strategii bezpieczeństwa	514
4. Strategia bezpieczeństwa w systemie dokumentów koncepcyjnych i planistycznych państwa	520
5. Strategia bezpieczeństwa narodowego RP	523
6. Główne założenia strategii	525
7. Wybrane zagadnienia nowelizacji (opracowania) Strategii bezpieczeństwa narodowego RP	530
8. Wyzwania Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego nowej edycji	538

16. System bezpieczeństwa narodowego (państwa)	
<i>Waldemar Kitler</i>	547
Wprowadzenie	547
1. Pojęcie i istota systemu bezpieczeństwa narodowego (państwa)	552
1.1. Pojęcie i istota systemu	552
1.2. System bezpieczeństwa narodowego (państwa), pojęcie i istota	556
2. Misja, cele i zadania systemu bezpieczeństwa narodowego (państwa)	561
3. Założenia struktury organizacyjnej systemu bezpieczeństwa narodowego (państwa)	573
4. Struktura organizacyjna systemu bezpieczeństwa narodowego RP	583
Podsumowanie	591
17. Podstawy prawa bezpieczeństwa narodowego	
<i>Małgorzata Czuryk</i>	595
Wprowadzenie	595
1. Bezpieczeństwo jako instytucja konstytucyjna	596
2. Źródła prawa powszechnie obowiązującego jako prawne podstawy bezpieczeństwa	599
3. Źródła prawa wewnątrznie obowiązującego jako prawne podstawy bezpieczeństwa	610
Podsumowanie	614
Zakończenie	617

perspektywy dalszego rozwoju, aby mogła określić swoją tożsamość w sensie metodologicznym i teoretycznym, powinno łączyć się proces badań naukowych z praktyką, w tym szczególnie z kształceniem studentów.

Opracowanie i wydanie niniejszego podręcznika akademickiego rozpoczyna w Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej nawiązanie po dłuższej przerwie do tradycji wydawania podręczników akademickich. Podręcznik o podstawach bezpieczeństwa narodowego (państwa) opracowano głównie z myślą o zabezpieczeniu procesu kształcenia na kierunkach studiów pierwszego i drugiego stopnia (licencjackich i magisterskich). Do opracowania podręcznika zaproszono autorów z dużym doświadczeniem i autorytetem akademickim, dla których problemy bezpieczeństwa są od dawna przedmiotem badań naukowych, praktyki i zainteresowania dydaktycznego. Należy mieć nadzieję, że spotka się on z życzliwym przyjęciem – zarówno wśród nauczycieli akademickich, jak i przede wszystkim studentów – nie tylko w Akademii Sztuki Wojennej.